

قوه قضائیه

قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز

(مصوب ۱۳۹۲/۱۰/۳)

با اصلاحات بعدی

و نظریه های مشورلی اداری کل حقوقی قوه قضائیه

به انضمام:

مواد قانونی و آیین نامه های مرتبط
آراء وحدت رویه دیوان عالی کشور

تدوین: دکتر محمد علی شاه حیدری پور، دکتر احمد رفیعی

عنوان قراردادی	ایران، قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز (مصوب ۱۳۹۲/۱۰/۳) با اصلاحات بعدی و نظریه‌های مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضاییه ... / تدوین محمدعلی شاه‌حیدری‌پور، احمد رفیعی.
مشخصات نشر	تهران: قوه قضائیه، مرکز مطبوعات و انتشارات، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۹۸ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۷۰۶-۹۰-۹
وضعیت فهرست نویسی	فیفا
موضوع	کالاها - قوانین و مقررات - ایران
موضوع	ارز - قوانین و مقررات - ایران
موضوع	قاچاق - ایران
شناسه افزوده	شاه‌حیدری‌پور، محمدعلی، ۱۳۴۷ -
شناسه افزوده	رفیعی، احمد، ۱۳۴۵ -
شناسه افزوده	ایران، قوه قضائیه، مرکز مطبوعات و انتشارات
رده بندی کنگره	MH ۳۶۹ ۱۳۹۵ ۱۳۸ /
رده بندی دیویی	۳۴۸ - ۳۳
شماره کتابشناسی ملی	۴۲ ۱۴۹

مرکز مطبوعات و انتشارات
قوه قضاییه

وب سایت: www.jpri.ir کد ملی: ۱۹۸۳۸۶۵۱۱ تلفکس: ۰۲۱-۲۲۰۹۲۰۶۱

نشانی: بزرگراه چمران - بزرگراه یادگار امام - بعد از خروجی وین درکه - ساختمان پژوهشگاه قوه قضاییه

عنوان: قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲/۱۰/۳ با اصلاحات بعدی و نظریه‌های مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضاییه
تدوین: دکتر محمدعلی شاه‌حیدری‌پور - دکتر احمد رفیعی
ناشر: مرکز مطبوعات و انتشارات قوه قضاییه
نظارت فنی چاپ: منصور سعیدی
قیمت: ۴۰۰۰۰ ریال
تیراژ و نوبت چاپ: ۲۰۰۰ - اول ۱۳۹۵

تلفن مرکز پخش: ۱۹-۶۶۴۸۶۱۱۵-۶۶۴۸۲۸۳۰-۰۲۱

مقدمه:

قانون مجموعه باید و نبایدهایی است که شیوه رفتار انسان‌ها را در زندگی اجتماعی تعیین می‌نماید، نظم و انضباط را ایجاد و امنیت و آرامش را در جامعه حاکم می‌کند. عوامل چندی در تحقق اهداف قانون مؤثرند یکی این که قانون صریح باشد یعنی مقنن قانون‌گذار را چنان القاء کند که مجریان هیچ تردیدی در اجرای آن نداشته باشند اما در عمل مشاهده می‌شود که علی‌رغم دقت قانون‌گذار در وضع قانون بسیاری از احکام آن مبهم و چندپهلوی می‌باشند که مجریان را در اجرا با مشکل مواجه می‌سازد و عامل دیگر اطلاع مردم از قانون است امروزه هرچند طبق ماده (۲) قانون مدنی قریب نیمی از انتشار در روزنامه رسمی و انقضاء مهلت تعیین شده لازم‌الاجرا می‌شود اما شک نیست که فقط قشر خاصی از جامعه به روزنامه رسمی دسترسی دارند لذا انتشار مجموعه قوانین عاملی است جهت تسهیل دسترسی مردم به قانون و افزایش آگاهی‌های حقوقی آنها. بر این اساس معاونت حقوقی قوه قضاییه مفتخر است که با چاپ مجموعه قوانین و مقرراتی که مشتمل بر متن قانون، آرای وحدت رویه، نظریه‌های مشورتی اداره حقوقی و قوانین منسوخ می‌باشد قدمی ناچیز در درک صحیح از قانون، اطلاع‌رسانی و افزایش اطلاعات حقوقی مردم برمی‌دارد. امید است که خوانندگان محترم با این نه نظرها، انتقادات و پیشنهادهای خود ما را در ادامه این مسیر یاری فرمایند.

دبیح‌الخیان

معاون حقوقی قوه قضاییه

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	مقدمه مؤلفان.....
۱۳	قانون بازار با قاجاق کالا و ارز (مصوب ۱۳۹۲/۱۰/۳ با اصلاحات بعدی).....
۱۳	فصل اول - تعاریف، مصادیق و تشکیلات.....
۲۳	فصل دوم - پیشگیری از قاجاق.....
۳۰	فصل سوم - قاجاق کالاهای مجاز، مجاز مشروط، یارانه‌ای و ارز.....
۳۵	فصل چهارم - قاچاق کالاهای ممنوع.....
۵۱	فصل پنجم - قاچاق ارز، رمه، یافته و حرفه‌ای.....
۵۵	فصل ششم - جرایم مرتبط.....
۶۰	فصل هفتم - مقررات مربوط به نگاه کاشف و کشف کالا.....
۶۵	فصل هشتم - مراجع صالح رسیدگی به جرم قاجاق.....
۸۰	فصل نهم - اموال ناشی از قاجاق.....
۸۲	فصل دهم - مقررات عمومی.....
آیین نامه جذب، انتصاب و پرداخت فوق العاده ویژه و اعضای شعب سازمان	
۹۷	تغزیرات حکومتی (مصوب ۱۳۹۳/۸/۲۸ و اصلاحات و الحاقات بعدی).....
۹۷	فصل اول - جذب و انتصاب رؤسا و اعضای شعب.....
۱۰۰	فصل دوم - تشکیل شعب ویژه.....
۱۰۱	فصل سوم - نحوه انتصاب رؤسا و اعضای شعب ویژه.....
۱۰۲	فصل چهارم - فوق العاده ویژه.....
آیین نامه نحوه و سطح دسترسی به پایگاه حکومان قاجاق کالا و ارز (مصوب ۱۳۹۴/۲/۱۵ رئیس	
۱۰۷	قوه قضاییه).....

آیین نامه اجرایی تبصره ماده (۷۷) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز (مصوب ۱۳/۲/۱۳۹۴)

سایت وزیران) ۱۱۰

www.ketab.ir

مقدمه مؤلفان

به منظور آگاهی علاقمندان از نقش و شیوه کار اداره کل حقوقی قوه قضاییه و فرایند صدور نظریه‌های مشورتی و نیز چگونگی تهیه و تدوین این کتاب، لازم است به نکات زیر اشاره شود:

۱. یکی از قدیمی‌ترین نهادهای ستادی قوه قضاییه که به موجب قانون اصلاح قسمتی از اصول تشکیلات عدلیه و استخدام قضات مصوب ۱۳۱۵/۱۰/۶ به عنوان زیر مجموعه "اداره کل امور قضایی" تعیین و شرح وظایف آن تصویب شد، "اداره حقوقی" است که با گذشت زمان و تغییر و تحولات صورت گرفته، عنوان و وظایف آن نیز، سیر تحولی پیموده است. با این حال، یکبار وظایف قانونی که این اداره، از دیرباز به عهده داشته و دارد، پاسخگویی به استعلامات حقوقی قضات و تمامی مراجع رسمی کشور است و به همین سبب، کلیه سؤالات حقوقی در زمینه‌های گوناگون که از سوی قضات سراسر کشور، وزارتخانه‌ها، ادارات و مؤسسات دولتی یا عمومی که به علت اجمال و ابهام ترمین، مقررات مطرح می‌شود، پاسخ می‌دهد.
 ۲. نظریه‌های مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضاییه لازم‌الاتباع نیست؛ مع ذلک، راهگشای بسیاری از معضلات است که استعلام‌کنندگان در عمل به قوانین و مقررات با آن مواجه شده می‌نهند. به بیان دیگر، این نظریه‌ها جنبه کاربردی دارد و به ویژه در ایستادن رویه عملی واحد در دادسراها و دادگاه‌ها نقش بسزایی دارد. مع هذا، برای کسب نظریه مشورتی اداره نامبرده یا استفاده از نظریه‌هایی که چاپ و منتشر شده یا می‌شود، رعایت و عنایت به این نکات، لازم به نظر می‌رسد:
- اولاً، اداره کل حقوقی قوه قضاییه فقط به استعلام مراجع رسمی پاسخ می‌دهد؛ زیرا اظهار نظر نسبت به پرسش‌های اشخاص و مراجع غیررسمی از وظایف قانونی این اداره کل خارج است. اشخاص و مراجع غیررسمی می‌توانند با مراجعه به وکلای دادگستری و مشاوران حقوقی پاسخ مورد نظر خود را به دست آورند.

ثانیاً، استعلام باید جنبه حکمی و کلی داشته باشد و اداره کل حقوقی از اظهار نظر نسبت به پرسش‌هایی که جنبه مصداقی دارد و مربوط به مورد خاص می‌شود، معذور است.

ثالثاً، گاهی ممکن است بین دو نظریه مربوط به یک موضوع تفاوتی به نظر برسد. در این قبیل موارد، باید به زمان پرسش و صدور پاسخ‌ها و قوانین و مقررات حاکم در زمان صدور نظریه‌ها توجه شود؛ زیرا ممکن است این امر ناشی از سیر تحول قوانین و مقررات، اصلاح یا تفسیر آن و صدور آراء وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور باشد. با این حال در برخی موارد، ممکن است تفاوت بین نظریه‌ها ناشی از تفاوت در نظر در کسب و معیار باشد و علی‌الاصول اداره کل حقوقی با صدور نظریه جدید، از نظر سابق خود عدول می‌کند.

۳. صدور نظریه مشرعی در این اداره کل، در یک فرایند کاملاً علمی و کارشناسی به عمل می‌آید. به طور خلاصه، پس از وصول استعلام، مدیرکل یا یکی از معاونان، آن را به یکی از مستشاران که معمولاً از قضات عالی رتبه و با تجربه‌اند، ارجاع می‌کند. آن مستشار، ابتدا با بررسی سوابق مربوط، اگر سابقه اظهار نظری در آن زمینه به دست آورد و خود نیز موافق آن باشد، موافقت خود را با ارسال پاسخ بر اساس نظریه سابق‌الصدور اعلام می‌کند. چنانچه با آن نظریه موافق نباشد و یا در آن زمینه سابقه اظهار نظر به دست نیاید، با مطالعه دقیق قوانین و مقررات حاکم بر موضوع، با استدلال و استناد به اصول و قواعد و قوانین و مقررات، نظر خود را کتباً در پرونده منعکس کرده، آن را بر اساس تقسیم کار موجود - برای ملاحظه به نظر یکی از معاونان اداره کل حقوقی می‌رساند؛ معاون مربوط نیز به نوبه خود با بررسی و مطالعه و امعان نظر دقیق، نظریه کتبی خود را در پرونده اظهار و آن را برای کسب نظر مدیرکل حقوقی قوه قضاییه ارسال می‌دارد. در این مرحله اگر مدیرکل با نظر مستشار و معاون موافق باشد، پاسخ (نظریه مشورتی) بر اساس آن صادر و برای مرجع استعلام‌کننده فرستاده شود؛ اما اگر در این روند،

اتفاق نظر حاصل نشود و یا به تشخیص مدیرکل، موضوع، اقتضای بررسی بیشتری داشته باشد، به یکی از کمیسیون‌های تخصصی اداره کل حقوقی - که از قضات برجسته از جمله قضات دیوان عالی کشور و یکی از قضات اداره کل حقوقی تشکیل می‌شود - ارجاع می‌گردد. سپس بر اساس نظریه‌ای که این کمیسیون به اتفاق یا اکثریت اظهار و اعلام می‌کند، پاسخ (نظریه مشورتی) تهیه و برای استعلام‌کننده ارسال می‌شود.

قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز در تاریخ ۱۳۹۲/۱۰/۳ در مجلس شورای اسلامی تصویب و پس از تأیید شورای نگهبان، در تاریخ ۱۳۹۲/۱۱/۲۱ در روزنامه رسمی منتشر شد و به دلیل دارا بودن تغییرات نسبتاً زیاد و برخورد متفاوت آن با مفاد چندین قانون دیگر و تقارن آن با تصویب و لازم‌الاجرا شده قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ واجد ابهام‌های گوناگونی بود که موجب طرح سؤالات متعین گردید. حاصل تلاش مجموعه همکاران این اداره کل، تعداد قابل توجهی نظریه مشورتی است که بحمدالله توانست در رفع برخی از ابهامات قانون مورد بحث آشکارا شود. این حال، وجود برخی از ابهامات و کاستی‌ها باعث شد که مقنن خود را نیز با ارائه طرح، در تاریخ ۱۳۹۴/۷/۲۱ قانون اصلاح موادی از قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز را به تصویب رساند.

کتابی که اینک در اختیار شما می‌باشد، تنها یکی از نظریه‌های یاد شده نیست و دربردارنده موارد و ویژگی‌های زیر است:

الف: متن قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۴ با اصلاحات ۱۳۹۴ آن، به عنوان چارچوب اصلی آورده شده است.

ب: نظریه‌های مشورتی یاد شده در زیر مواد مربوط قرار گرفت و در مواردی که با چند ماده مرتبط بوده است، در بقیه مواد نیز به آن ارجاع شده است.

ج: در برخی موارد مهم، متن مواد قوانین دیگر نیز زیر ماده مربوط عیناً درج شده است.

د: سعی شده آراء وحدت‌رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور و هرگونه مقرراتی که بتواند به تفسیر صحیح و برداشت درست از قانون کمک کند، نیز آورده شود.

ه: آیین‌نامه‌های اجرایی قانون نیز در ادامه متن درج شده است.
در پایان، از زحمات کلیه کسانی که در به ثمر رسیدن این اثر ما را یاری نموده‌اند، به ویژه جناب آقای دکتر خدائیان، معاون محترم حقوقی قوه قضاییه، سرکار خانم ریحانه سیفی ماشین‌نویس و صفحه‌آرا و جناب آقای احمد سنائی مسئول امور رایانه اداره کل حقوقی، سپاسگزاری می‌شود و امیدواریم قضات و دیگر حقوق‌دانان فرهیخته، کاستی‌های این اثر را از طریق اداره کل حقوقی قوه قضاییه، منسب فرمایند تا در چاپ‌های بعدی مورد توجه قرار گیرد.

دکتر محمدعلی شاه‌حیدری پور - دکتر احمد رفیعی